

РЕШЕНИЕ

№ 6260

гр. С., 08.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 167 СЪСТАВ, в публично заседание на четиринадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: КРИСТИЯН Р. ТРЕНДАФИЛОВ

при участието на секретаря АЛБЕНА Н. КИТАНОВА
като разгледа докладваното от КРИСТИЯН Р. ТРЕНДАФИЛОВ Гражданско дело № 20221110166402 по описа за 2022 година

Предявени са по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК обективно кумулативно съединени положителни установителни искове с правно основание чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Ищецът „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД (конституиран по реда на чл. 227 ГПК на мястото на „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. Париж, чрез „БНП Париба Пърсънъл Файненс С.А.“, клон България), чрез юрк. К., извежда съдебно предявените субективни права при твърденията, че на 09.11.2015 г. между „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ ЕАД и ответника бил сключен договор за потребителски паричен кредит № CARU – *****, по силата на който в полза на кредитополучателя била предоставена в заем сума в размер на 4000 лева, която ответникът се задължил да възстанови в рамките на 48 месеца, считано от датата на сключване на договора до 20.11.2019 г., чрез изплащането на 48 равни месечни вноски, всяка от които в размер на 134,60 лв., ведно с уговорената възнаградителна лихва. Поддържа, че въз основа на индивидуалния кредитен профил на ответника бил определен годишен процент на разходите, като било предвидено, че кредитополучателят заплаща и „такса ангажимент“, поради което кредиторът сключил договора при фиксиран лихвен процент. В чл. 5 от договора било предвидено, че при забава на една или повече месечни погасителни вноски, кредитополучателят дължи обезщетение за забава в размер на законната лихва. Ищецът твърди, че кредитополучателят е преустановил плащането на погасителните вноски по кредита на 20.06.2017 г., като към този момент били погасени 18 месечни вноски. Съгласно чл. 5 от договора, вземането на кредитодателя ставало изискуемо в пълен размер, в случай че кредитополучателят просрочи внасянето на две или повече месечни вноски, считано от датата на падежа на втората пропусната погасителна вноска. В тази връзка, сочи че на 20.07.2017 г. вземането на ответника е станало предсрочно изискуемо в пълен размер, за което обстоятелство до длъжника било изпратено изрично уведомление. Твърди, че ответникът му дължал вземания за главница, в размер на 2939,38 лв., 738,62 лв. – възнаградителна лихва за периода от 20.06.2017 г. до 20.11.2019 г., както и 591,87 лв. – мораторна лихва, начислена за периода от 20.07.2017 г. до 12.07.2019 г. За

посочените вземания разполагал с невлязла в сила издадена в негова полза заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК по ч.гр.д. № 42541/2019 г. по описа на СРС, 167 с-в. Моли съда да признае за установено, че ответникът му дължи посочените вземания, ведно със законната лихва за забава от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК до окончателното погасяване на дълга. В условията на евентуалност предявява осъдителни иски за същите вземания, в случай че предявените установителни претенции бъдат отхвърлени поради ненадлежно обявена предсрочна изискуемост, като заявява, че предявяването на исовете има характер на волеизявление за обявяване на предсрочната изискуемост на кредита. Претендира разноски.

В срока по чл. 131 ГПК ответникът А. Ц. Б., чрез назначения му особен представител, е подал отговор на исковата молба. Оспорва материалната и процесуалната легитимация на ищеца. Оспорва сключването на процесния договор, както и получаването на заемната сума. Навежда доводи за недействителност на процесния договор поради противоречието му със законоустановените изисквания относно големината на шрифта, предвидени в ЗПК. Твърди, че не е получил уведомление за обявяването на кредита за предсрочно изискуем. Оспорва автентичността на представените от ищеца договор за кредит, застрахователен договор и обратна разписка за доставка на съобщение, както и истинността на съдържанието на счетоводните извлечения на ищеца относно процесния кредит. Релевира възражение за изтекла погасителна давност по отношение на претендираните вземания. Моли съда да отхвърли предявените иски като неоснователни. Претендира разноски.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 235 ГПК във връзка с наведените в исковата молба доводи и възраженията на ответника, намира от фактическа и правна страна следното:

От представения като доказателство по делото договор за потребителски паричен кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта CARU-*****, сключен на 09.11.2015 г., се установява, че между „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ ЕАД (с правопреемник „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. Париж, чрез „БНП Париба Пърсънъл Файненс С.А.“, клон България), като кредитодател, и А. Ц. Б., като кредитополучател, е сключен договор за потребителски заем за сумата в размер на 4000 лв. – за потребителски цели.

Уговорените в договора параметри и плащания са, както следва: размер на кредита 4000 лв., застрахователна премия – 720 лв., такса ангажимент – 80 лв., погасителни вноски – 48 бр., размер на погасителна вноска – 134,60 лв., обща стойност на плащанията – 6460,80 лв., годишен процент на разходите – 21,71%, лихвен процент – 18,67 %.

В договора за потребителски кредит CARU-***** от 09.11.2015 г. е инкорпориран и погасителен план (с падежни дати на месечните погасителни вноски), от който се установява, че падежната дата на първата вноска е 20.12.2015 г., а на последната вноска – 20.11.2019 г.

В чл. 2 от договора е предвидено, че размерът на предоставения заем е равен на сумата, посочена в поле "Общ размер на кредита". Предвидено е също така, че посочената сума в поле "Застрахователна премия" е разделена на равен брой вноски, съответстващи на посочения брой вноски в поле "Брой погасителни вноски" и е част от всяка месечна погасителна вноска. Кредитополучателят заплаща и такса ангажимент, посочена в съответното поле, срещу което кредиторът фиксира лихвения процент за срока на договора. Предвидено е, че таксата се заплаща от кредитополучателя при усвояване на кредита, като кредиторът удържа сумата от общия размер на кредита. В чл. 3 от договора е посочено, че погасителните вноски съставляват изплащане на главницата по кредита, ведно с надбавка, покриваща разноските на кредитора по подготовка и обслужване на заема и определена добавка, съставляваща печалбата на кредитора. В чл. 5 от договора страните са се съгласили, че при забава на една или повече месечни погасителни вноски кредитополучателят дължи

обезщетение за забава в размер на действащата законна лихва за периода на забавата върху всяка забавена погасителна вноски, ведно с договорените разноски по събиране на вземането, извършени по преценка на кредитора. При просрочие на две или повече месечни вноски, считано от падежната дата на втората непогасена вноски, вземането на кредитора става предсрочно изискуемо в пълен размер, включително всички определени от договора надбавки, ведно с дължимото обезщетение за забава и всички разноски за събиране на вземането, без да е необходимо изпращане на съобщение от кредитора за настъпване на предсрочната изискуемост.

По делото е приета Нотификация на презгранично слИ.е между "БНП Париба Пърснъл Файненс", Френско анонимно акционерно дружество, вписано в Търговския регистър под номер ***** и "БНП Париба Пърснъл Файненс" ЕАД, Българско анонимно акционерно дружество, вписано в Търговския регистър към Агенция по вписвания под номер *****, от което се установява настъпилото правопримство между посочените дружества.

По делото е представен сертификат от 09.11.2015 г., с който застрахованият кредитополучател е бил присъединен към застрахователния продукт "Защита на плащания" в полза на финансовата институция за покритие на рискове до падежа на последната вноски по стоковия кредит.

На 12.12.2017 г. ищецът е изпратил до ответника покана, в която е посочено, че А. Ц. Б. е преустановил плащането на вноските по договора на 20.06.2017 г., поради което вземането на „БНП Париба Пърснъл Файненс“ ЕАД е било обявено за предсрочно изискуемо. Видно от доказателствата по делото цитираната покана е била връчена на ответника, чрез друго лице, което е бил съгласно да получи съобщението, на 21.12.2017 г.

От служебно извършена справка в Търговския регистър, както и от постъпила на 23.01.2024 г. молба от „Юробанк България“ АД, чрез юрк. З., се установява, че на 06.06.2023 г. в Търговския регистър при Агенцията по вписванията е вписан договор за прехвърляне на търговско предприятие по чл. 15, ал. 1 от ТЗ, по силата на който „Юробанк България“ АД придобива търговското предприятие „БНП Париба Пърснъл Файненс С.А. - клон България“ КЧТ, поради което на основание чл. 227 ГПК на мястото на „БНП Париба Пърснъл Файненс“ С.А., Париж, чрез „БНП Париба Пърснъл Файненс С.А. - клон България“ КЧТ, е конституиран правопримникът му „Юробанк България“ АД.

За установяване на факта на усвояване на кредита и на размера на непогасения остатък от задълженията по договора за потребителски кредит CARU-***** от 09.11.2015 г. е прието заключение на съдебно – счетоводна експертиза, от което се установява, че ищецът е превел на 10.11.2015 г. по банковата сметка на кредитополучателя А. Ц. Б. сумата от 3920 лв., като от предоставената сума на кредита от 4000 лв. е удържана "Такса ангажимент" в размер на 80 лв. По този начин общият размер на предоставения кредит по процесния договор е изцяло усвоен. По процесния договор за кредит са извършени плащания в общ размер от 2446,80 лв., като с платените суми са погасени изцяло първите 18 месечни вноски, включващи главница по кредита – 1150,62 лв., договорна лихва – 1002,18 лв., застрахователна премия – 270 лв., разноски за събиране – 24,00 лв. Първоначално начислената застрахователна премия по договора е в размер на 720 лв. за целия срок на договора (48 равни вноски по 15 лв., част от всяка месечна погасителна вноски), но впоследствие след преустановяване на плащанията от страна на кредитополучателя и обявяване на кредита за предсрочно изискуем, остатъкът от начислената застрахователна премия е анулирана.

От заключението на вещното лице по допуснатата и изслушана в настоящото производство съдебно-техническа експертиза, което при преценката му по реда на чл. 202 ГПК следва да бъде кредитирано, се установява, че използваният в рамките на шестте страници от съдържанието на Договор за потребителски паричен кредит, отпускане на

револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта CARU-***** от 09.11.2015 г., сключен между „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ ЕАД и А. Ц. Б., шрифт е един от стандартните, вложени в текстообработващата програма „MS – WORD“ шрифтове, наречен „Garamond“, а размерът му съгласно заложените опции в софтуера е „12“. Установява се също така, че вида и размера на шрифта, с който е изпълнено съдържанието на осемте страници на Сертификат CARU-*****, ведно с Общи условия за застраховка „Защита на плащанията“ на кредитополучателите на „Кредит План“, както и Общи условия за застрахователна програма „Защита на плащанията по кредитни карти“, е един от стандартните, вложени в текстообработващата програма „MS – WORD“, наречен „Arial Narrow“, а размерът на шрифта е „7“.

При така установената фактическа обстановка, съдът приема следното от правна страна:

Основателната на предявения по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск с правно основание чл. 240, ал. 1 вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК е обусловена от установяването при условията на пълно и главно доказване от страна на ищеца на следните правопораждащи факти: 1) наличие на валидно сключен между страните по делото договор за потребителски кредит със съдържанието, посочено в исковата молба; 2) усвояване на сумата от страна на ответника; 3) изискуемост и размер на вземането. При установяване горните предпоставки, в тежест на ответника е да докаже, че е платил.

От ангажираните по делото доказателства се установи, че между „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ ЕАД и ответникът е подписан на 09.11.2015 г. договор за потребителски паричен кредит за сумата от 4 000 лв., срещу насрещното му задължение да върне сумата на 48 равни месечни вноски, всяка от които в размер на 134,60 лв., считано от 20.12.2015 г. до 20.11.2019 г. Ирелевантно за приемане изводите по съществото на спора в случая е обстоятелството, че задължението произтича от обявен за предсрочно изискуем кредит при условията на чл. 5 от условията на договора (поради неплащане на съответен брой последователни месечни вноски), за което е необходимо нарочно волеизявление на кредитора, което да е достигнало до длъжника, тъй като падежът на задължението при приключване на устните състезания в СРС е настъпил (чл. 235, ал. 2 ГПК). Независимо дали се основава на предсрочна или редовна изискуемост на дълга по кредита, към посочения релевантен момент вземането е било изискуемо.

От съдържанието на процесния договор с оглед предмета, страните и съдържанието на правата и задълженията, се установява, че същият представлява договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 ЗПК. Кредитополучателят е физическо лице, на което по силата на процесния договор е предоставен кредит, който не е предназначен за извършването на търговска или професионална дейност, поради което същият има качеството на потребител по смисъла на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, а съответно дружеството-ищец е търговец по смисъла на § 13, т. 2 от ДР на ЗЗП. Съдържанието на договора сочи на съглашение, по силата на което кредиторът се задължава да предостави на потребителя – физическо лице, кредит (потребителски кредит) за общо ползване (за задоволяване на лични нужди), като не са налице изключенията по чл. 4 от ЗПК. При така възприето съдът приема, че за валидността на този договор са приложими разпоредбите на Закона за потребителския кредит.

Регламентацията на договора за потребителски кредит се съдържа в Закона за потребителския кредит - ЗПК (обн., ДВ, бр. 18 от 05.03.2010 г., в сила от 12.05.2010 г.) - чл. 9, като това е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при което потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне.

Особеният представител на ответника своевременно е релевирал с депозирания по делото писмен отговор на исковата молба възражение за недействителност на сключения между ищеца и А. Ц. Б. договор за потребителски кредит от 09.11.2015 г., тъй като не е съобразен с изискванията на ЗПК.

В чл. 10, ал. 1 ЗПК е предвидено, че договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора. От заключението на вещото лице по изслушаната в настоящото производство съдебно – графическа експертиза се установи, че шрифтът на процесния договор е един от стандартните, вложени в текстообработващата програма „MS – WORD” шрифтове, наречен „Garamond”, а размерът му съгласно заложените опции в софтуера е „12“. Експертното заключение не е оспорено от страните, като съдът изцяло го възприема. Същото е обстойно и обосновано, като липсват доказателства по делото, които да разколебят изводите на вещото лице. Ето защо и доколкото оспореният договор е съобразен с изискванията за размер на шрифта, не е налице соченото от особения представител на ответника отклонение от това законоустановено изискване. Действително представените сертификат за сключена застраховка "Защита на плащанията по кредитни карти" и ОУ към застраховката са на шрифт, който е по-малък от 12, за установяването на което е допусната и приета съдебно-техническа експертиза. Настоящият съдебен състав приема обаче, че договорът за застраховка и ОУ към него не са част от договора за потребителски кредит, а касаят отношенията на кредитополучателя със застрахователното дружество по повод сключената застраховка, защитаваща плащанията по отпуснатия на кредитополучателя кредит, т. е. за тях не е приложима разпоредбата на чл. 10, ал. 1 ЗПК.

Същевременно автономията на волята на страните да определят свободно съдържанието на договора (източник в частност на претендираните от заявителя вземания), в т.ч. да уговорят такси, е ограничена от разпоредбата на чл. 9 ЗЗД в две посоки: съдържанието на договора не може да противоречи на повелителни норми на закона, а в равна степен и на добрите нрави, което ограничение се отнася както до гражданските сделки, така и за търговските сделки (чл. 288 ТЗ) - виж и задължителните за съдилищата разяснения, дадени с т. 3 от Тълкувателно решение № 1/2009 г. на ВКС по тълк.дело № 1/2009 г., ОСТК. Установената съдебна практика приема категорично, че за неравноправния характер на клаузите в потребителския договор съдът следи служебно и следва да се произнесе независимо дали страните са навели такива възражения или не, като служебното начало следва да се приложи и при преценка дали клаузите на договора са нищожни - т. 1 и т. 3 от Тълкувателно решение 1/9.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС. Както се изясни, ответникът по делото има качеството потребител по смисъла на чл. 9, ал. 3 от ЗПК и § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, тъй като става въпрос за вземания въз основа на договор за потребителски кредит, по който на ответника е била предоставена финансова услуга по смисъла на § 13, т. 12 от ДР на ЗЗП.

Съгласно чл. 22 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и т. 20, ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 от ЗПК.

Съгласно разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

На първо място, съдът приема, че в конкретния случай не са спазени императивните изисквания, залегнали в чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 ЗПК. В процесния договор е посочено

единствено на абсолютни стойности на годишния лихвен процент (ГЛП) по заема и на годишния процент на разходите (ГПР). Липсва обаче ясно разписана методика на формиране ГПР по кредита - кои компоненти точно са включени в него и как се формира посочения в договора ГПР от 21,71%. В подкрепа на този извод е и заключението на вещото лице по допуснатата и изслушана в настоящото производство съдебно-счетоводна експертиза, което пък посочва, че годишният процент на разходите е 15,38%. В този порядък следва да се посочи, че съобразно разпоредите на ЗПК, ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В посочения процент следва по ясен и разбираем за потребителя начин да са инкорпорирани всички разходи, които длъжникът ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение. В конкретния случай, в процесния договор за кредит, липсва яснота досежно посочените обстоятелства. Посочен е ГЛП по заема, който е фиксиран, но не се изяснява как тази стойност се съотнася към ГПР по договора. Следва да се посочи, че ГПР е величина, чийто алгоритъм е императивно заложен в ЗПК и приемането на методика, налагаща изчисляване на разходите по кредита по начин, различен от законовия е недопустимо. Тези съставни елементи обаче, както бе посочено и по-горе, остават неизвестни и на практика, така се създават предпоставки кредиторът да ги кумулира, завишавайки цената на ресурса. В този порядък неясни са както компонентите, така и математическият алгоритъм, по който се формира годишното оскъпяване на заема. След като кредиторът при формиране цената на предоставения от него финансов ресурс задава допълнителни компоненти, които го оскъпяват, то следва ясно да посочи какво точно е включено в тях (в този смисъл е Решение № 266714 от 26.11.2021 г. на СГС по в. гр. д. № 4773/2021 г.).

На следващо място, съгласно разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 11 от ЗПК договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа "условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването", а съгласно т. 12 - "погасителният план посочва дължимите плащания и сроковете и условията за извършването на тези плащания; планът съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, и когато е приложимо, допълнителните разходи; когато лихвеният процент не е фиксиран или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени съгласно договора за кредит, в погасителния план се посочва ясно, че информацията, съдържаща се в плана, е валидна само до последваща промяна на лихвения процент или на допълнителните разходи съгласно договора за кредит".

В разглеждания случай в съдържанието на оспорения договор за потребителски кредит от 09.11.2015 г. е инкорпориран погасителен план. Същият обаче не е съобразен със законоустановените изисквания. В него се съдържа информация относно погасителната вноска, нейния падеж и непогасената главница, но липсва информация за лихвата на всяка погасителна вноска, изчислена на база на уговорения лихвен процент.

Не може да се приеме, че след като договорът за потребителски кредит е сключен при фиксиран лихвен процент, то не е налице необходимост от посочване на лихвата в погасителния план. Такова изключение от въведените с нормата на чл. 11, ал. 1, т. 12 ЗПК изисквания относно съдържанието на погасителния план не е предвидено. Ето защо във всички договори за потребителски кредит, независимо от начина на уговаряне на договорната лихва, следва да се съдържат законоустановените елементи на всяка погасителна вноска. Доколкото са въведени допълнителни изисквания относно посочването

в погасителния план при променлив лихвен процент, се налага изводът, че останалите изисквания - планът съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, са общи и се прилагат при всички договори за потребителски кредити, включително и при фиксиран лихвен процент, както и в разглеждания случай.

В частност, от съдържащата се в договора информация не става ясно какво точно се включва в размера на месечната вноска като части от главницата, лихвата и други такси/разноски. В случая не става ясно как е формирана месечната погасителна вноска, каква част от нея представлява главница и лихва. От представените по делото доказателства не може да се установи, че е изпълнено задължението на кредитора да информира кредитополучателя каква част от определената месечна погасителна вноска е предназначена за погасяване на главницата, каква част - за погасяване на задължението за лихва, и каква част - за погасяването на други разходи или такси. Дори и да се приеме, че за кредитополучателя е изначално ясно какъв е процентът на оскъпяване на кредита, това не освобождава кредитора от задължението, вменено му с императивна правна норма от ЗПК, да информира кредитополучателя за условията за заплащане на месечната погасителна вноска и за това каква част от главницата ще бъде платена с всяка месечна вноска и каква част представлява дължимата лихва. Както се изясни, в чл. 3 от договора е посочено, че погасителните вноски съставляват изплащане на главницата по кредита, ведно с надбавка, покриваща разходите на кредитора по подготовка и обслужване на заема и определена добавка, съставляваща печалбата на кредитора. Посочено е, че общата дължима сума по договора, изчислената към момента на сключването му, възлиза на 6460,80 лв., като е уговорено размерът на месечната вноска да е 134,60 лв., но никъде не е посочено разпределението на отделните суми. Процесният договор за кредит не съдържа погасителен план, съдържащ последователността на разпределение между различните неизплатени суми, разбивка на всяка вноска, показваща погасяване на главница, лихва и допълнителни разходи. От представените по делото доказателства е видно, че кредитът се погасява на равни вноски, но размерът на компонентите, включени във всяка вноска, варира. Предвид това и обстоятелството, че договорът предвижда възможни промени в лихвения процент за срока на отпускане на кредита, е следвало да се предостави информация за последователността на разпределяне на вноските между различните неизплатени суми.

За пълнота на изложението, настоящият съдебен състав посочва, че принципно се съгласява с практиката на СЕС (Решение от 09.11.2016 г. по дело № C-42/15), с оглед тълкуването на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008 г. В решението се казва, че "в договора за кредит не е необходимо да се посочват точните дати на падежа на отделните вноски на потребителя, стига условията по този договор да позволяват на потребителя да установи лесно и със сигурност падежите на тези вноски", както и че "в срочния договор за кредит, предвиждащ погасяването на главницата чрез последователни вноски, не трябва да се уточнява под формата на погасителен план каква част от съответната вноска е предназначена за погасяването на тази главница". Падежите в процесния договор са фиксирани за всяка вноска - на всяко 20-то число на месеца. В случая обаче не става въпрос само за точното упоменаване на падежите за ежемесечните плащания, а за липса на информация относно размера на компонентите, включени във всяка вноска, и каква част от задълженията се погасява с всяко направено плащане. Тази липса би могла да попречи на потребителя да прецени обхвата на задълженията си, включително и в хипотезата на предсрочна изискуемост.

На следващо място следва да се отбележи, че съгласно Решение на Съда на Европейския съюз от 21.03.2024 г. по дело C-714/22, когато в договор за потребителски кредит не е посочен годишен процент на разходите, включващ всички разходи, предвидени в чл. 3, б. „ж“ от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008 г., посочените разпоредби допускат този договор да се счита за освободен от

лихви и разноси, така че обявяването на неговата нищожност да води единствено до връщане от страна на съответния потребител на предоставената в заем главница.

С оглед на изложеното, в настоящия случай е приложима разпоредбата на чл. 22 от ЗПК, посочваща, че при неспазването на изискванията на конкретни разпоредби от закона, договорът за потребителски кредит е изцяло недействителен, като между изчерпателно изброените са и тези по чл. 11, ал. 1, т. 11 и т. 12 от ЗПК. Нормата на чл. 22 ЗПК предвижда една своеобразна санкция по отношение на търговеца, който е действал недобросъвестно, който не е положил грижата на добрия търговец и е нарушил правата на потребителя, гарантирани в специален закон (Определение № 60729 от 08.11.2021 г. по гр. д. № 1340/2021 г., на ВКС, ГК, IV ГО). Предвид това, процесният Договор за потребителски паричен кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта CARU – ***** от 09.11.2015г. се явява недействителен (в този смисъл са Решение № 261434 от 4.03.2021 г. на СГС по в. гр. д. № 6462/2020 г., Решение № 267071 от 21.12.2021 г. на СГС по в. гр. д. № 8036/2020 г., Решение № 127 от 11.01.2023 г. на СГС по в. гр. д. № 3292/2022 г., Решение № 266714 от 26.11.2021 г. на СГС по в. гр. д. № 4773/2021 г., Решение № 2195 от 11.08.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 13527/2021 г., Решение № 260002 от 4.01.2021 г. на СГС по в. гр. д. № 12383/2019 г., Решение № 263011 от 26.09.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 3697/2021 г., Решение № 266691 от 25.11.2021 г. на СГС по в. гр. д. № 3112/2020 г. и др.). Редакцията на нормата, доколкото не предвижда специално недействителността да се отнася до отделни разпоредби на договора, следва да се разбира, че предвижда нищожност за целия договор. Съгласно разпоредбата на чл. 23 от ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Законодателят е счел, че в тази хипотеза на недействителност на договора отговорността на кредитополучателя не следва да отпадне изцяло, като доколкото разпоредбата на закона не предвижда нищо в противния смисъл, тази отговорност може да бъде ангажирана в настоящото производство. В този смисъл е и практиката на ВКС, а именно Решение № 50174 от 26.10.2022 г. по гр. д. № 3855/2021 г. на ВКС, IV г. о., както и Решение № 60186 от 28.11.2022 г. по т. д. № 1023/2020 г. на ВКС, I т. о., съгласно които, при недействителност на договора, съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Ако тази недействителност се установи в производството по чл. 422 ГПК, съдът следва да установи с решението си дължимата сума по приетия за недействителен договор за потребителски кредит, доколкото ЗПК е специален закон по отношение на ЗЗД и в цитираната разпоредба на чл. 23 ЗПК е предвидено задължението на потребителя за връщане на чистата сума по кредита. Това следва от характеристиката на договора за потребителски кредит, посочена по-горе и задължението за периодичност за връщането на сумата. Ако се приеме, че установяването на дължимостта на чистата сума по получения кредит и осъждането на потребителя за нейното връщане следва да се извърши в отделно производство, по предявен иск с правно основание чл. 55 ЗЗД, то би се достигнало до неоснователно обогатяване за потребителя, предвид изискуемостта на вземането по недействителен договор, в частност при нищожен договор за потребителски кредит и позоваване от страна на потребителя на изтекла погасителна давност. Това би противоречало на принципа за недопускане на неоснователно обогатяване, в какъвто смисъл е и въвеждането на разпоредбата на чл. 23 ЗПК в специалния ЗПК.

В настоящия случай чистата сума, подлежаща на връщане съгласно разпоредбата на чл. 23 от ЗПК, възлиза в размер на 3920 лв. С оглед на това, че ответникът е заплатил сума в общ размер от 2446,80 лв., то дължимият остатък от главното задължение възлиза на сумата от **1473,20 лв.**, до който размер предявеният главен иск с правно основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК е основателен, а за разликата до пълния предявен размер от 2939,38 лв. следва да бъде отхвърлен.

Предвид установената недействителност на договора, неоснователни се явяват и

предявените иски с правно основание чл. 240, ал. 2 ЗЗД вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата от 738,62 лв., представляваща възнаградителната лихва за периода 20.06.2017 г. – 20.11.2019 г., както и за сумата от 591,87 лв. - мораторна лихва за периода 20.07.2017 г. – 12.07.2019 г.

По предявените последващо евентуално съединените осъдителни иски:

Настоящият съдебен състав приема, че производството по делото следва да бъде прекратено по предявените евентуални осъдителни иски, поради следните съображения:

Софийски районен съд, 167 състав, е сезиран с искова молба от „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А. Париж, чрез „БНП Париба Пърсънъл Файненс С.А.“, клон България, с която са предявени иски по реда на чл. 422 от ГПК за установяване на вземания по Договор за потребителски паричен кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта CARU – ***** от 09.11.2015 г., за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК по ч.гр. д. № 42541/2019 г. по описа на СРС, I Г. О., 167 състав, и съединени с тях в условията на евентуалност осъдителни иски за същите вземания.

В исковата молба ищецът е изложил твърдения, че вземанията са предсрочно изискуеми, като потестативното си право е упражнил преди подаване на заявлението по чл. 410 ГПК. Евентуално е заявил, в случай че съдът не възприеме за надлежно уведомяването на длъжника за предсрочната изискуемост, че такова уведомление отправя до ответника с исковата молба.

В конкретната хипотеза предпоставка за допустимостта на съединяването на главните и предявените при условията на евентуалност иски по смисъла на чл. 210, ал. 1 ГПК, е въвеждането на друго основание, от което произтича вземането, което да е различно от това, въз основа на което е издадена заповедта за изпълнение. В случая заявлението от ищеца спорен предмет по главните установителни иски и по евентуално предявените осъдителни иски е един и същ, като това е така, тъй като предметът на делото се идентифицира със спорното материално право, който се определя от заявените с исковата молба от ищеца твърдения в подкрепа на това право.

В настоящия случай предявените главни специални установителни иски по чл. 422 от ГПК и предявените в условията на евентуалност осъдителни иски, се основават на едни и същи фактически и правни твърдения. В тази насока съдът не смята, че въведеното от ищеца твърдение в подкрепа на евентуалния осъдителен иск за главница - за отправено с исковата молба уведомление към ответника за предсрочна изискуемост, води до съществени различия в релевантите за двата иска (главен и евентуален) правопораждащи факти, съответно - до различни основания на исковите. Твърдяната предсрочна изискуемост на кредита, произтичаща от един и същ договор за потребителски кредит от 09.11.2015 г., представлява общ правопораждащ факт, и за главните, и за евентуално предявените осъдителните иски. В този смисъл, различните твърдения относно уведомяването на длъжника за настъпила предсрочна изискуемост на целия кредит, не водят до различие в основанията на предявените иски, тъй като не променят същността на релевантите в подкрепа на спорното правоотношение факти. Заявлението спорен предмет е един и същ, поради което е налице недопустимо съединяване на иски.

Също така следва да се отбележи, че в случая не е налице разлика във вида на търсената защита, с оглед заявения петитум. С исковата молба по чл. 422 от ГПК, предявена от кредитора - заявител в заповедното производство, се цели установяване със сила на пресъдено нещо съществуването на оспореното вземане, предмет на издадената заповед за изпълнение, спрямо длъжника - ответник по иска. Уважаването на този иск има за последица влизане в сила (стабилизирането) на издадената заповед за изпълнение и издаването на изпълнителен лист, съответно влизане в сила на издадения изпълнителен

лист, каквато е целта и на осъдителния иск. Еднаквите последици от уважаването на всеки един от тези искове обуславя липсата на правен интерес от предявяване на осъдителни искове срещу длъжника за изпълнение на същото задължение.

Предвид горното и с оглед разясненията в Тълкувателно решение № 8/02.04.2019 г. по тълк. д. № 8/2017 г. на ОСГТК на ВКС и съдебната практика (Решение № 135/26.09.2018 г. по т. д. № 230/2017 г. на ВКС, II ТО, Определение № 159/30.04.2020 г. по ч. т. д. № 2465/2019 г. на ВКС, I ТО и др.), настоящият съд намира, че предявените евентуални осъдителни искове са недопустими, поради липса на предявено друго основание, различно от това, на което са предявени установителните искове по чл. 422 от ГПК. Както бе посочено по-горе, уведомяването на длъжника за настъпилата предсрочна изискуемост на кредита, направено в хода на исковото производство с връчването на препис от исковата молба, не променя основаниято, на което е възникнало вземането и е издадена заповед за изпълнение, доколкото с цитираното тълкувателно решение е прието, че основаниято, на което се претендира изпълнение на вноските с настъпил падеж и на предсрочно изискуемата главница, е сключеният договор за кредит.

С оглед на изложеното настоящият съдебен състав приема, че така установената пълна идентичност в предмета на предявените установителни и осъдителни искове, в конкретния случай, обуславя липсата на предвидените в разпоредбата на чл. 210, ал. 1 ГПК процесуални предпоставки за обективно съединяване на предявените осъдителни искове в условията на евентуалност с предявените специални установителни искове по чл. 422 от ГПК. В този смисъл е и съдържашото се в т. 11б от ТР № 4 от 18.06.2014 г. на ВКС по тълк. д. № 4/2013 г., ОСГТК, тълкуване по въпроса - „В производството по иска, предявен по реда на чл. 422, респ. чл. 415, ал. 1 ГПК, не намират приложение правилата за изменение на иска по чл. 214 ГПК - за изменение на основаниято чрез заменяне или добавяне на друго основание, от което произтича вземането по издадената заповед за изпълнение, както и за увеличение на размера на иска. Въвеждането на друго основание, от което произтича вземането, различно от това въз основа на което е издадена заповедта за изпълнение, може да се заяви чрез предявяване на осъдителен иск при условията на евентуалност. За разликата между размера на вземането, предмет на издадената заповед за изпълнение и пълния размер на вземането, при условията на чл. 210, ал. 1 ГПК може да се предяви осъдителен иск в това производство.“. Идентичният предмет на евентуално предявените осъдителни искове с исковите по чл. 422 от ГПК, както и предвиденият специален ред за установяване на вземането, предмет на издадена заповед за изпълнение по реда на чл. 410 ГПК, водят до недопустимост на осъдителните искове за същите вземания, поради което производството по тях следва да бъде прекратено (в този смисъл са и Решение № 262786 от 28.04.2021 г. по в.гр.д. № 16912/2019 г. по описа на СГС, Решение № 263385 от 25.05.2021 г. по в.гр.д. № 5403/2020 г. по описа на СГС и др.).

По разноските:

При този изход от спора, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, на ищеца следва да бъдат присъдени своевременно поисканите разноски в исковото и заповедното производство (предвид т. 12 от ТР 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС следва да се постанови осъдителен диспозитив за разноските в заповедното производство). Ищецът е сторил разноски, както следва: 135,40 лв. – за държавна такса и възнаграждение за юрисконсулт в заповедното производство, 132,17 лв. – държавна такса в исковото производство, 727 лв. – депозит за особен представител на ответника, като претендира и юрисконсултско възнаграждение за исковото производство, което съдът определя в размер на 100 лв., или общо 1094,57 лв. за заповедното и исковото производство. Намалени съразмерно с уважената част от исковите на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, на ищеца следва да бъдат присъдени разноски в общ размер на 377,65 лв.

Ответникът е бил представляван от назначен особен представител, на който е

изплатено съответното възнаграждение, поради което разноси не следва да му бъдат присъждани.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск с правно основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК, че А. Ц. Б., ЕГН *****, с адрес гр.С., ж.к. „Л.“, бл. ***, вх. В, ет. 5, ап. 76, дължи на „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. О.П. № 26, сумата в размер на **1473,20 лв.** – главница по Договор за потребителски паричен кредит, отпускане на револвиращ потребителски кредит, издаване и ползване на кредитна карта CARU – ***** от 09.11.2015г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 24.07.2019 г. до изплащане на вземането, за която сума е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 02.09.2019г. по ч.гр.д. № 42541/2019 г. по описа на СРС, 167 състав, като **ОТХВЪРЛЯ** предявените иски, както следва: с правно основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК за главница за разликата над уважения размер от 1473,20 лв. до пълния предявен размер от 2939,38 лв.; с правно основание чл. 240, ал. 2 от ЗЗД вр. чл. 79, ал.1, пр.1 ЗЗД за сумата от 738,62 лв. - възнаградителната лихва за периода 20.06.2017 г. – 20.11.2019 г., както и с правно основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за сумата от 591,87 лв. - мораторна лихва за периода 20.07.2017 г. – 12.07.2019 г.

ПРЕКРАТЯВА на основание чл. 130 ГПК производството по гр. д. № 66402/2022 г. по описа на СРС, I ГО, 167 състав, в частта по предявените от „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. О.П. № 26, срещу А. Ц. Б., ЕГН *****, с адрес гр.С., ж.к. „Л.“, бл. ***, вх. В, ет. 5, ап. 76, евентуални осъдителни иски с правно основание чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД вр. чл. 79, ал.1, пр.1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за присъждане на следните суми: 2939,38 лв., представляваща непогасена главница по договор за потребителски паричен кредит CARU – ***** от 09.11.2015 г., ведно със законната лихва от 24.07.2019 г. до окончателното изплащане на вземането; 738,62 лв., представляваща възнаградителната лихва за периода 20.06.2017 г. – 20.11.2019 г., както и за сумата от 591,87 лв. - мораторна лихва за периода 20.07.2017 г. – 12.07.2019 г.

ОСЪЖДА А. Ц. Б., ЕГН *****, с адрес гр.С., ж.к. „Л.“, бл. ***, вх. В, ет. 5, ап. 76, да заплати на „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. О.П. № 26, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата от **377,65 лв.**, представляваща разноси за заповедното и исковото производство пред СРС, съразмерно с уважената част от исковите.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните, а в частта, с която производството е прекратено (имащо характер на определение) може да бъде обжалвано с частна жалба пред Софийски градски съд в едноседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____